

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

SEKERESZTOI SZÁLLÁS :
Óvár. Vizi-utca, 231. szám, első emeleten

Megjelen a lap hetenkint háromszor u. m. Vasárnap, Szerdán és Pénteken. Ára éven-
gyedre 3 ft o. é. Hirdetési ár : soronként 7 kr, minden hirdetés után 30 kr bélyegdíj. Előfizetés s
hirdetés a kiadó-hivatalnál kezelik.

KIADÓ-HIVATAL :
Közútcsoz, STEIN J. könyvkereskedése.

Kolozsvár, nov. 15-kén.

(D) A közelebb tartott államtanácsban egy kis vitatkozásra emlékezhetünk b. Schaguna g. n. e. püspök, és Jakab B. államtanácsos urak között, melynek alkalmából azon kérdés volt az előbbi által föltéve, hogy hol mondatott ki törvény által a jogegyenlőség és vallásos szabadság? mire Jakab ur, ki ott mint Erdély részéről meghívott államtanácsos állott, a kérdésre határozottan felelő külön erdélyi törvényre nem emlékeztet, csak annyit mondott: fel van az írva szívémben.

Ha az érdekek helyes szempontjába tesszük át magunkat, azt hihetnők, hogy az érdemes püspök ur faggató célja nem lehetett más mint azon térre szorítani ellenfelét, hogy egy törvényre hivatkozzék, — mely egyedül biztosítja azon hitfelekezetek alkotmányi jogát, melynek élén a püspök ur áll, s mely törvényre hivatkozással az államtanács tagjai még az akkori idők szerint késedelmeskedtek, közelebb utakon kellekven egyengetniök a göröngyeket. Nem állítjuk azonban, hogy a felhívó báró urat a kérdés föltételére csakugyan ily szándék vezette volna, legalább a brassói görög hitű románok, s jelesen kereskedő testületök közelebbi programja ilyes föltévére nem igen jogosít; ámbár mi, a kik legerősebb fegyvernek mindenkre nézve a törvényt tartjuk, nem tudjuk érteni, hogy tán nemzetiségi elfogultság, vagy a törvénytől többet követelés miatt, valaki kész legyen kidobni maga alól az írott jog alapját, s a helyett kegyelemre vagy eseményekre bízni saját ügyét.

Igaza van Jakab urnak, ha Erdélyt mint Magyarországtól most is külön vált államfogalmat állítjuk fel; itt az egyenlőség eszméje csak is szívémben van megírva; nincs itt hozott törvény, mely azon néprétegek s vallásfelekezetek alkotmányi jogait biztosítsa, melyek 1848 előtt az alkotmány sánczain kívül állottak.

De azért Erdély még sincs elmaradva a civilizatio kívánalmaitól. Erdély külön törvényei 1848 junius havában összefolytak a magyar királyság közös törvényeiben a két ország egyesítéséről hozott törvényezik által; következésképp nem erdélyi külön törvényben kell keresni a jogegyenlőséget, hanem az összesített ország közös törvényében. Ez pedig a pozsoni törvény XX. cikke, hol a disunitusok hitfelekezetének alkotmányos jogosultsága kimondott.

Ebből világosan látható: hogy a brassói görög hitfelekezetű kereskedő testület politikusai, midőn a két ország egyesülésének királyi és ország által megszentestett ténye ellen nyilatkoztak, nemcsak alkotmányellenesen jártak el, (nem lévén szabad törvényre vált eszme megsemmisítésére törni más uton, mint csak is az országgyűlés útján, mely egyedül törülhet el törvényeket, míg ama kereskedő urak egyoldalul az uralkodó fölséghez fordulának az unio megsemmisítésért), hanem ezen felül saját alkotmányos existenciájukat egyedül biztosító törvény megüsisítésére törekedtek, és így maguk alatt vágták le a fát, a mennyiben egy már törvényre szentesített jogot félre dobának, hogy azt újabb törvényhozás problémájává tegyék.

Nem kívánunk észrevételeinkkel egy nemzeti-ségnek is kedvetlenséget okozni, nem az érdekek, hanem a hozott és megszentestett törvények alapjára állunk mindig, mert egyedül ez alapot hisszük biztosnak és megtarthatónak, a törvény alapjára fektetett nézetek pedig senkit sem sérthetnek, sőt senkinek kárt sem okozhatnak; de sőt épp ezáltal remélhetjük utoljára is elérhetőnek a magyar királyi korona nemzetei közt oly szükséges egyetértést. Mi százszor ismétljük, hogy szabadságot, testvériséget, jogegyenlőséget kívánunk a nemzetek közt; ennek alapját az 1848-ki törvényekben látjuk letéve, melyek reánk nézve annyival kedvezőbbek, mert e törvények fennhagyták az Erdély sajátos viszonyaira való tekinteteket. Így kénytelenek vagyunk azt állítani, hogy a jogegyenlőség más-hol nincs törvényesen biztosítva, csakis az egyesítési törvényben.

Vizsgáljuk meg fennebbi állításunk alaposságát:

Lapjainkból egyes számok is kaphatók s új krajezarjával Stein J. könyvkereskedésében,

Az 1848-iki országgyűlés I. törvényezik kimondja a két ország teljes egységét, a II. intézkedik a pesti országgyűlésre teendő egyszeri választásról, a III. a nemzeti fegyveres erőről, a IV. az urbéri tartozások és dézma megsemmisítéséről, s így tovább; végre szól a VII. a közteher viseléséről, és a IX. a bevett vallások jogegyenlőségéről, a bevétek közé sorolván ezen cikk a nem egyesült görög hitfelekezetet stb.

Mindezen cikkekben kimondá Erdély, a mi Jakab ur szerint szívében volt felírva, ez azonban mint ilyen törvényre nem vált akkor, ha az uniót ignorálnók.

Nagy volt Erdély lelkesedése, midőn 1848 junius 18-kán Véér Farkas és Pálfi János képviselők az Ő Felsége V. Ferdinánd magyar király által megerősített törvényeket lehozzák. Azonban a hozott törvény projectumokból a királyi fölség csak is négyet erősített meg u. m. az I., II., IV. és V. törvényeziket. Most szólunk a két elsőről.

Az egyik királyi leirat így hangzik:

„Ferdinánd Isten kegyelméből stb. Erdély nagyfejedelemségünknek Magyarországgal egygyé alakításáról szóló és általunk, hű karaink és rendek által folyó év pünköszt hava 30-kán kelt alázatos felirások mellett megerősítés végett előnkbe fölterjesztett törvényjavaslatot általánosan kegyelmesen megerősítettük stb.

Szent és sérthetetlen e törvény, mert ország hozta s király erősítette meg.

A második királyi leirat így hangzik:

Ferdinánd stb. Míután Erdély nagyfejedelemségünknek Magyarországgal egygyé alakításáról általunk hű karaink és rendek által alkotott törvényjavaslatot folyó év pünköszt hó 30-kán kelt alázatos felirások következtetésül az arról mai napon ti hozzátok bocsátott királyi leiratunk értelmében megerősítettük, hogy e folyó év szent Jakab hó 2-dik napjára kifizetők magyarországi közös országgyűlésen Erdély is követeli által megjelenessen, s e végre a választások kellő időben az illető törvényhatóságok által végbe vitethessenek, kedves öcsénk István főherceget, Magyarországnál nádor ispanját, és ugyanott királyi helytartónkat megbizzuk, hogy azon törvényjavaslatokra nézve, melyeket ti hű kk. és rr. a választás módjáról alkotandotok, ön belátása szerint a királyi szentesítést megadját stb.

István herceg nádor ezen királyi felhatalmazás folytán a II-dik vagy is választási törvényezik megsemmisítet, megerősített a jobbágság felszabadulásáról szóló IV. és V. törvényezik, de több nem.

Innen történetek az államtanácsban Jakab ur hozása, mert ő a püspök kérdésére erdélyi hitelesített törvényből nem felelhetett. És a többi törvény miért nem szentesített meg? Azért, mert az unioval rögtön a pozsoni törvények lettek érvényesek, s ezekben amaz eszmék megvoltak. A nádori megerősítés következő tétele bőv felvilágosítást ad erről:

„Mint hogy pedig a két testvér haza már törvény által szentesített frigyánál fogva is egyesült, és a megerősített választási törvény által Erdély népeinek a közös törvényhozába való befolyása biztosított: minthogy továbbá az egyesülésnek királyi és nemzeti közös akaratával lett kimondása után a törvényhozó hatalom csak az egyesült haza országgyűlésén gyakorolhatatik; emellett Erdély hű kk. és rr minden egyéb törvényhozási kérdéseket e f. év július 2-kára Pestre összehívott országgyűlésre halasztván, hazafini lelkes igyekezeteket oda fordítsák, hogy a követválasztások azonnal rendeltessenek meg stb.

Ezen rendelethez az akkori törvényes miniszterium kisérő irata volt mellékelve, melynek utolsó tétele így hangzik:

„Mi elválva is egyek valánk. A tetteges egyesítést most megszentestett koronás királyunk fejdelmi szava. Nincs egyéb hátra, mint hogy Isten áldása koronázza meg e szövetséget, mely minden nyelvű s vallású népekre nézve szabadság, egyenlőség és testvériség örökké szent elveit fogja hinni, vallani és alkalmazni.

Ime itt áll a törvény, mely felelt b. Schaguna ur emlékeztetésére, mert e perczen túl Erdélyben hozott; de ezen kívül más törvény nincs, mely biztosítaná Erdélyben, az emberek és vallások jogegyenlőségét.

Kérdjük tehát a világ minden politikusától: kiknek áll Erdélyben leginkább érdekében az egységi törvény teljes visszaállítása: a magyar nemességné? a székelynek-e? szásznak-e? a katolikusnak s pro-

testánsoknak, kik azelőtt is az alkotmányos jogokat bírták? vagy azoknak, kiknek az unio által Erdélyre is alkalmazott szabadelvű intézkedéseken kívül sem egyéni, sem vallásos egyenjogúságot más törvény nem biztosít?

A mi törvényes felfogásunk, mely semmi octroy-t a magyar alkotmány természetével megfelelőnek nem ismerhet, a megszentestett törvényt csak is a törvényhozás útján látjuk változtathatónak. Ez eszmét az uralkodó Fölség is elfogadta most. — Vagy az alkotmányt teljesen félre kell vetni, s akkor állunk ott, a hol álltunk ez utóbbi évtizedben, nem beszélünk alkotmányról, s teljesítjük a mi parancsoltat, s a mit lehet; vagy az alkotmányt el kell ismerni s akkor állunk ott, a hol állánk 1848-ban azon szempillantásig, midőn az első megszentestett magyar miniszterium feloszlott, s kénytelen volt a haza sorsát ott hagyni, hogy felette a forradalom és reactio küzdjön, a míg végre ismét az ősi törvény és alapjok foghatnák győzedelmeskedni. E helyzetet akár mit is, csak az összes magyar királyság országgyűlése a királyal egyetértve változtathat. Erdély egyesült Magyarországgal szorosabban, ezen egyszer már végrehajtott tényről fogva nem lehet az 1848-ban közössé tett alkotmányt széttegni Magyarhon közös országgyűlésének beleegyezése nélkül.

Ez a törvény, a többi mind csak alkotmány sértés vagy hypothesis.

IV. Közlemény az erdélyi Múzeum-alapjára egy-szer mindenkorra tett adakozásokról (nyilvános nyugtául. Folytatás). — Imecs Mózes 1 ft, ifj. Nagy Ferenc 1 ft, Bartha Mózes 50 kr, Nagy Lajos 1 ft, Kolbáns Lajos 50 kr, id. Nagy Ferenc 1 Inceze László 50 kr, Debiczky Mihály 1 ft, Császár Sámuel 50 kr, Dobai József 50 kr, Balázs János 50 kr, Bedő János 50 kr, Bajkó Lajos 1 ft, Dánér István 1 ft, Gergelyi Gergely 10 ft, Benedikti László 5 ft, tisz. Bajesi Benjámin 8 ft, öz. Bália Elekné 20 ft, Herceg Ignác 10 ft, Balog József 5 ft, Szentiványi Krisztina, Gyula, Miklós, Bertha 26 ft 25 kr, Szabadi József 10 ft 50 kr, Semsei Tamás 5 ft 25 kr, Szentiványi Zsigmond 10 ft, Kiss József 10 ft 50 kr, János László 10 ft 50 kr, Lisznyi Inceze István 10 ft 50 kr, Pünköszt Terézia 10 ft, Székely Zsigmond 2 ft, Miklósi Gergely 21 ft, Szűcs Ferenc 10 ft, Koppány Ferenc 5 ft, Nagy József 1 ft, Botka Mihály 2 ft, Csillag László 4 ft, Sziladovics Ferenc 4 ft, Tomasz Kálmán 1 ft, Csillag Gyula 2 ft, Zakál György 1 ft, a hetési közbirtokosság 5 ft, ifj. gróf Batthányi Zsigmond 20 ft, ifj. gr. Batthányi István 5 ft, legifjabb gr. Batthányi Zsigmond 5 ft, Szabó Samu 5 ft, Ruszák Károly 4 ft, Helényi Ferenc 5 ft, Bogyai Lajos 5 ft, Theodorovich Károly 1 ft, Hralowszky Flóri 2 ft, Szabó László 2 ft, Pámér Antal 1 ft, Somogyi N. 1 ft, Münnberg 1 ft, Mattersdorfer Sándor 5 ft, Káner Lajos 1 ft, Káner orvos 2 ft, Kisfaludi Sándor 5 ft, Bathoveisky Gyula 5 ft, Anisich Dániel 3 ft, Németi János 3 ft, Páár Károly 2 ft, Hari János 1 ft, Kopácsi György 1 ft, Szárka T. 1 ft, Kovács József 1 ft, Schneller Antal 1 ft, Huszár Adolf 3 ft, Bély József 5 ft, Molnár György 1 ft, Horvát N. 1 ft, Hubay György 1 ft, Dnáz N. 1 ft, Laky N. 2 ft, Farkas Imre 5 ft, Simon János 1 ft, Z. Horvát Vilmos 5 ft, Gr. Batthányi Erdődi Janka 5 ft, Gr. Batthányi Tivadar 5 ft, Hügyey L. 5 ft, Pfendesák Károly 5 ft, Hary József 4 ft, Horvát László 5 ft, Villai István 2 ft, Torkos Sándor 2 ft 10 kr, Blossel István 2 ft, Káner N. 3 ft, Hideg N. 1 ft, Lzsoi Ferenc 2 ft 10 kr, Schpich 1 ft, Stern Bernárd 5 ft, Oroszi N. 5 ft 25 kr, Hegyesi János 5 ft, P. F. 5 ft, Meyer 2 ft, Anisich Klára 2 db. tallér, azaz: 4 ft 20 kr, Bognár Giza 3 ft 15 kr, Heteyi N. 1 ft 5 kr, Rózsás T. 1 ft, Derencsényi N. 1 ft, Gerdenich József 1 ft, Baranyai Károly 1 ft, Darázs Zsiga 1 ft, Perczer Sámuel 5 ft, Nagy Farkas 2 ft, Handler István 5 ft, Dsikánovich 1 ft 5 kr, Veisz Joon 2 ft, Dombzsa 2 ft. (Folytatása és vége következik.)

Az erdélyi orsz. Múzeumhoz beérkezett adományok sora.

B. Régi pénzek. Folytatás. (Lásd: K. Közlöny 44. sz.) Gr. Kemény József hagyományából 1 ezüst, 92 réz, 5 ólom, újabbkori vegyes pénzek = 98 db. — Dr. Ötvös Ágostontól, római arany 2, magyar arany 12; római család ezüst 200, imperatori ezüst 34, réz 49, római vegyes ezüst 14, réz 15; magyar és erdélyi ezüst 41; emlékérmek ezüst 13, réz 34, ólom 2 = 416 db. — Torma Károlytól arany emlékérem 2, vegyes ezüst 111, réz 39 = 152 db. — Müller Józseftől arany emlékérem 1, vegyes ezüst 16, réz 1, = 18 db. Szöllősi Sámuelről vegyes ezüst 27 db. — Alszei Sámuelről római ezüst érem 5 db. — Domokos Antaltól római ezüst 8, lengyel ezüst 1 db. — Ócsvári Edétől újabbkori vegyes ezüst 11, réz 2 db. — Buda Venczelné Makrai Klárától 1 görög és 1 magyar ezüst pénz. — Gyulai Ferenczről 1 zsidó és 1 római réz pénz. — Gr. Lázár Miklóstól vegyes pénzek, arany 3, ezüst 106, réz 43 = 152

db. — Gr. Lázár Miklósné, Macskási Klárától római ezüst 2, réz 2, vegyes ezüst 28 = 32 db. — Káli Nagy Elek-től magyar arany 5, vegyes arany 2, ezüst 15 = 22 db. — Dézsfalvi Pataki Józseftől ezüst 2, réz 3 db. — Gróf Bethlea Farkasné, gr. Teleki Rózádtól magyar arany 1, római ezüst 29, réz 3, vegyes ezüst 56, réz 1 = 90 db. — Szilvási Miklósné Gedő Annától arany 6, római ezüst 6, vegyes ezüst 40 = 52 db. — Fényi Henrik-től 1 ezüst em-lékérem. — Zeyk Károlytól 1 ezüst, 7 réz. — Dr. Szabó Józseftől arany 4, római ezüst 70, vegyes újjabbkori ezüst 12, réz 7 = 93 db. — Domján Miklóstól ezüst 7, réz 2 db. — Dózsa Sámuel-től 1 kis török arany, római ezüst 5, ma-gyar és lengyel ezüst 9 db. — Gáti Gábor-tól 1 arany, 1 ezüst, 2 réz. — Gáti Ágnes Tompa Adámnól 5 ezüst, 3 réz. — Mayer József-től magyar ezüst pénz 9 db. — Kiss Pál panithi ref. lelkész-től újjabbkori vegyes pénzek, ezüst 31, réz 29, római réz 2 = 62 db. — Báro Szentkereszt-ty Bé-lától V. László király aranya. — Péter György-től 1 ezüst, 1 réz p. — Péterfi József-től 1 ezüst, 3 réz emlékérem. — Gr. Lázár József-től vegyes régi pénzek 260 réz és 1 ólom. — Ördög András-tól a négy első magyar király egy-egy ezüst érme = 4 db. — Pintye Linától 3 ezüst, 13 réz u-jabbkori vegyes pénz. — Haynald Lajos erd. r. kath. püs-pöktől 2 réz emlékérem. — Menyhart Ágoston k. rendi ta-nártól 33 ezüst, 16 réz, 1 ólom. — Kiss Károly-tól 13 ezüst, 21 réz. — Bogdán András-tól 2 ezüst. — Ineze Károly-tól 14 ezüst, 16 réz. — Diószegi Lajostól 9 ezüst, 2 réz. — Jenei István-tól 1 ezüst pénz. — Vajda Ignác-tól római ér-me 3 ezüst, 3 réz. — Arkosi Károly-tól 7 ezüst, 11 réz. — Ifj. Benicz Sámuel-től 2 ezüst, 3 réz. — Ujvári Sándor-tól 3 arany, 5 ezüst. — Gombos Sámuel-től 1 velencei arany. — Bikfalvi József-től 3 ezüst. — Bota György 2 muszka ezüst. — Özevgy gr. Haller János-tól 2 arany, 1 római réz ér-em. — Tóth Ferenc-től 3 db. ezüst. — Páter Fulgentius Jakab 1 ezüst, 1 réz. — Tompa Simontól 23 ezüst, 2 réz. — Zi-lah város tanácsa Róbert Károly ezüst érmei 14 db. — Ma-ra Borbálától egy darab orsz. arany. — Farkas Jánostól Báthori István aranya. — Özevgy Bogdánfi Gábor-tól u-jabbkori vegyes pénzek 16 ezüst, 38 réz. (Folytatjuk.)

Erdélyi gazdasági-egylet. — (Folytatása és vége.) Vá-asztmányi ülés november 5-én gr. Mikó Imre elnö-ke alatt a titoknoki szálláson. — Hídeutza, 307. szám. Több tárgyak:

1) A magyar tudós akadémia azon felszólítását, mely-nél fogva a gazd.-egyletet felhívja, hogy ez a mezei gazda-ságra, a földhítelek, a fekvő javak értékének változására s más gazdasági viszonyokra vonatkozó adatokat a statisztikai bizottság számára gyűjtsön egybe, a választmány szolgál-at-készséggel fogadja, az adatok összegyűjtését az ismeret-terjesztő szakosztályra bizza, azon megfigyeléssel, hogy köz-reműködésre szólítsa fel Erdély egyes vidékein oly honfia-kat, kik ez ügy iránt szeretettel viseltetnek, nem szorítko-za e tekintetben kirekesztőleg az egylet tagjaira.

2) Gáll János, hazánk egyik jeles és tapasztalt bor-termelője jelentés tesz az idén Erdély több szőlős hegyein mutatkozott általa több évek előtt észlelt és ismert penész-gomba felől. A megnyugtató tudósítást a választmány közös-séggel fogadja, az adatok összegyűjtését az ismeret-terjesztő szakosztályra bizza, azon megfigyeléssel, hogy köz-reműködésre szólítsa fel Erdély egyes vidékein oly honfia-kat, kik ez ügy iránt szeretettel viseltetnek, nem szorítko-za e tekintetben kirekesztőleg az egylet tagjaira.

3) Az egylet telkén szükségelt s a nyári közgyűlés által a választmányra bízott javítások tárgyában a pénztár megvizsgálására kinevezett küldöttség jelent, hogy a pénz-tár jelenleg a rendes kiadásokat is alig fedezheti, azonban, ha az egylet több tagjainál lévő kamat és részvényhátralék mintegy 2200 ft bejövne, jövő tavasszal a javítások nagy részét ebből meglehetne tétetni.

A küldöttség ezen jelentésére a választmány megbizza pénztárnok Kuliseki János urat, a ki egyszersmind az er-délyi jég- és tüzkármentő-társulat igazgatója, hogy az ille-tőket szólítsa fel, minél fogva tartozásaikat hozzá, vagy a jég- és tüzkármentő-társulat további biztosaihoz, további kéz-besítés végett fizessék be. Továbbá: mindazokat, a kik bizo-nyos összeget ígértek, de arról kötelezvényt nem adtak, kérje fel, hogy kötelev adása mellett az egyletet biztosita-ni sziveskedjenek.

4) Siebenfreund János tagtárs levele olvastatik fel a berlini gyümölcs-kiállításról, a melyen, mint a bécsi, pesti, kolozsvári és hevesi gazdasági társulatok képviselője vett részt. Tisztelt tagtársunk írja, hogy képviselő ajánló levele felolvasása alkalmával, a nagyszerű kiállításra összereseglett számos szakértők s a nagy porosz közönség nemzetünk iránti rokonszenvét színtelen nem akaró élénk „éljen“ kiálta-sokkal fejezte ki, és a többek közt, hogy Magyarhon részé-ről kiállítva voltak többféle alma és körte-fajok, 102 féle szőlő, 16 féle bor, melyekről a bíráló bizottság nagy nyi-latkozott, hogy azoknál szebb és tartalomdúsabb bort soha-se kostoltat.

5) A gyűlésen jelen volt ifj. Vidaes István jelenti, hogy a gazdasági gyárpár terjesztése tekintetéből Kolozs-várt — kétvizköz, Medgyesi ház — gazdasági gépígazító gyárt és gépraktárt nyit, melyet az igazgató választmány pártfogásába ajánl, s hogy e részben mindennemű megren-deléseket elfogad.

Miután e vállalat egyfelől pénz, másfelől munkákész-szegény honunkban eddig nagyon érezhető hézagot ígér be-tölteni, és mivel az annyira szükséges gépek megszerzését, az elromlottak kiigazítását s általában a gépísmertetet előse-gíti, a választmány azt csak örömmel fogadhatja, s a gaz-daközönség figyelmébe ajánlja.

6) Dr. Nagel ur Trieszt környékéről egy az oidium által semmirvetett szőlőgerendet hozott, melyet ismertetés vé-gett az egylet titoknoki hivatalához tett le.

7) Gálfi István mutatványul egy néhány diót küldött be, melynél a nagyság mellett a telebéliséget és a haj vé-konyosságát véve bírálat alá, Erdély ennél szebb diót még nem mutatott fel.

Ezen gyűlés alkalmával az egylet tagjaivá lettek mint

100 pfirto alapítók: Antal Imre, b. Bánfi Elek, Berei Elek, Bors Albert, Pál Imre, Zudor Károly, mint részvényes tag: Komáromi András. Nagy János, titoknok.

Egy román felszólalása. — Dézsről november 12-ről a következő levelet vesszük: Tisztelt szerkesztő úr! A „Pester Lloyd“ estilapja nov. 9-ről egy levelet küldött Bécsből, melyben a többek között azt hozza fel, hogy az erdélyi fő-cancellár kinevezése tán azért is hátráltatnék, mivel Erdély-ben a románokról is gondoskodni kell, s mivel jelenleg a románok közül nem volnának oly egyéniségek, kik a főbb hivatalok elvállalására alkalmasok lennének.

Ezen vádra nézve kötelességemnek tartom mint román a közönségnek némi felvilágosítást adni.

Már 1848-ban felmerült volt az akkori kormány részé-ről egy ilyforma vád, vagyis aggodalom, ezt folytatta a je-len kormány is, s azért azon kerületekben, hová állítása szerint román Kreishauptmannokat kelle volna nevezni, mind más korana országbelieket nevezett ki, ilyen például K.-fejérvár, Szászváros, Beszterce, Dézs sat., ugy van a dolog a helytartó-sági tanácsosokkal is; a törvényszékekhez ide s tova neve-zett ki egy-egy bírót, de elnököt egyet se; — ez fájt a ro-mánoknak — mert a nélkül, hogy valaki a románok közül felszólított volna az illető hivataloképesek sorát beadni; a román nemzet fiait hivatalképtelenségnek, vagy legalább a főbb hivatalok betöltésére alkalmatlannak nyilvánították; minden román érezte azáltal a nemzet irányában elkövetett igazságtalanságot, annyival inkább, mivel a románoknak oly egyéniek voltak, kik minden tanulmányokat végezve, a köz-szolgálatban megöszülve és elégséges birtokkal ellátva, a haza kívánatának inkább megfelelték volna mint a bého-zottak.

Hogy tehát ezen fájdalom, mely irigységre és gyna-kodásra alkalmul szolgál, megszüntessék, a haza szent ne-vére szőlítom fel az illetőket, sziveskedjenek ez alaptalan vádat jelenleg nem venni tekintetbe, s az illetők kikérde-zése mellett az újonnan visszaállított alkotmányos pályán a románokról ily alaptalan trügy alatt el nem felejtkezni, hogy ne legyen többé alkalmuk a rosszakaróknak a közös haza fiait jelenleg — mint eddig történt — azzal valódni, hogy a románoknak nem tettezt ezúttal is elég, s hogy a roma-nok ezúttal is mint eddig hátrébe szorítvák s elnyomják a több Erdélyben lakó nemzetek által. Mennyi rosszat okozott ez a multhan, gondolom szükségtelen fejtegetni.

Ha e soraim ön lapjába felvételre méltányolást érdem-lendek, ígérem ez irányban továbbra is közremunkálni *), csak jó akarat, igazság, szeretet, őszinteség egymás irányá-ban, és a közös kis haza boldog és virágzó leend; — lévén a t. szerkesztő urnak tisztelője Mőga Demeter.

Károlyfejérvár. — A károlyfejérvári ev. ref. egyház folyó november 4-én temploma százados ünnepét tartotta. A lelkész n. tiszteletű Elekes Károly, még múlt szeptember 30-kán tartott egyházi beszédében rámutatván az éppen egy századdal ezelőtt felszentelt imaház hasadott és béomlás-sal fenyegető bolthíza s annak több kijavítandó részeire, fel-kérte a lelkesíti gondja alatt lévő híveket, hogy adakozá-saikkal segítsék az imaház kiújítását s eszközöljenek oly százados ünnepet szentelhetni, mely Isten előtt, ha hitők cse-lekedetekben is munkás, kedvesebb leend; és felkérő szava nem hangzott pusztában s november 4-dikén a gyönyörűen kiújított imaházban százados fennállása örömmünneppé szentel-tett. A szentháiban alig fért nézőtömegben egy ember sem volt, ki az Isten előtti buzgóságnak kedves érzelmét szívé-ben fellobogni ne érezte volna. Diszére volt ez ünnepnek e város több hittelekezetű és a károlyfejérvári ref. egyházme-gye lelkészeinek jelenlétük, ez utóbbiak ugy is mindnyájan egyházuk imaházának, iskolájának, többen mindkettőnek újra épülését annak az erélynek köszönhetik, mely a károlyfe-jérvári egyház százados ünnepét eszközöl szentelhetni. A népszerű, kedvesen s lelketemelőn mondott egyházi szónok-latot t. Elekes Károly tartotta s annak végeztével pontban déli tizenkét órakor a szózatot énekelte a gyakorolt s több női hanggal ékes városi műkedvelő társaság, izléssel s szakértelme adván elő a több néghangu szent dallamo-kat is. Délután két órakor közeled volt 80 terítékre, me-lyen annak jelét, miként ez ünnep a károlyfejérvári ev. ref. hittek vállalos buzgóságának ünnepe, elsőben püspök-helyettes Bodola Sámuel urét, a mélt. egyházi főtanácsért, a keresztény vallásfelekezetek egymás iránti szeretetért, egyházmegei főgondnok ifj. b. Kemény Istvánért, a károly-fejérvári ref. egyházmege espereséért, továbbá keblí gond-nok Szoboszlói Györgyért, több jelen volt egyesekért, s végre a városi ref. buzgó egyházért voltak örömtárogatok. Legyen Isten előtt kedves a buzgó népek áldozata!!! Egy a népből.

KÜLÖNFÉLÉK.

— A mint lapunk élén egy párszor hirdette volt a muzeum-egylet e hó 22-kén tartandja nagy gyűlését, mi né-pes közönséget remélnék vidékeinkről ez egyetlen alkalom-ra, mely minket ez idők szerint összehozhat. Kecsegett azon kedves remény is, hogy a szécs nemzeti tudományos fiai vi-szonozni fogják nekünk a beszerzési látogatást. A vendé-gek elfogadására már meg vannak téve az intézkedések.

— Alig hiszszük, hogy legyen név, Schindler Adolf a bécsi nemzeti bank igazgatója s az egy forintos bankjegyek aláírója néven kívül, mely a papír és betű kegyelméből több

*) Szívesen fogjuk venni mindig, s míg önkö velünk állanak az alkotmány terén egyetértésben, mi bizonyosan szívünkkel buzognak a mel-letti, hogy a haza tisztásgaiban, szolgálataiban s minden szabadalmában résztvevőleg osztozzunk minden nemzettel. A magyar erősebben áll most Európa közvilágnyában, hogysem igen felelt aggodnánk a bennlévő nemzeti-ségeknél tán ellenséges magatartásán, és így misem kényszerít sem ked-keresésre, sem képmutatásra, de magyar őszinteséggel mondjuk és hisz-szük, hogy oly fénykora nem lesz a magyarnak, hogy a szabadság, egyen-lőség és testvériség elveit megtagadja valaha a testvér nemzetek iránt. Szerk.

kézen forogjon, mint érdemes hazánkfia Erdélyi Indali Pé-ter neve. A B C-je éppen most jelent meg 8-dik, kiadásban tizezer példányban nyomtatva, az ezelőtti két kiadás mindig ötezerben volt nyomva. Ha Heckenast urnak így sikerülne-nek a regények és tudományos munkák kiadásai, azaz, ha tisztelt fiatal uracsaink és hölgyeink, valamint érdemes öreg uraink is egy olvasgatnának mint a gyermekek a hogy A B: ezének: akkor Heckenast ur még egyszer millióssá lenne, s a magyar regényíró egy Sue Jenő, a történész egy Tiers sorsát nem irigyelné. Hanem tán akkor, mikor a mostani nyom gyermek volt, nem kelt el annyi iskolai könyv, s mikor e sok iskolai könyv megteszi hatását a nemzet civilisatiójában, más sorsa lesz azon íróknak is, kik nagyobb koruk számára írnak. — Ugyancsak most jelent meg hasonlóan több ezere második kiadásban Indali képes A B C-je. Mind a kettő méltán örvendő óriás kelendőségnek, mert igen derék tanítási rendszer van benne felállítva, mely a gyermeki értelem fejlesztésére nézve a legbiztosabb kul-csul szolgálhat.

— A „M. S.“ nov. 13-káról írja: Az esztergomi conferentiában meghívandott hazafiak névsora még nem érkezett vissza Bécsből. A meghívó levelek már készen vár-ják a szétküldetést. Az értekezések nem a megyeház tere-mében (mert ez kicsiny arra), hanem a káptalan könyvtá-rában fognak tartatni, mely oly tágas helyiség, hogy a ta-nácskozó tagokon kívül még szép számmal befogadhatna hallgató közönséget is.

— Azon szatmármegyei törvényszéki főnök, ki a nemzeti zászlónak a várostornyára kitűzését nemcsak gátolá, de a miatt a polgármestert elfogatá s csaknem esendzavarást idé-zett elő, a felingerült szatmári lakosság neheztelő kitűrései-től tartván Nagyváradra menekült s ott megérkezése után csakhamar nagyszerű macskazenét kapott.

— Degenfeld gróf altábornagy f. hó 10-dikén kelt császári kéziratban végleges hadügyminiszter és tábornaggyaggya nevezetett ki. Legfelsőbb csász. fenhatalmazás kö-vetkeztében megszüntetett minden eddigi s a saját patens 22. §. értelmében történt hirlap megintés.

— Maszák Hugó, tehetséges fiatal festő, előfizetést hirdet a „Pesti Napló“ főbb dolgozóitársai arcképesarnoka-ra. A lehető híven és szép kiállítással adandó kép a szer-kesztő báró Kemény Zsigmond arcképén kívül, Dani-elik János kanonok (Δ jegyűt. d. társ) Dr. Falk Mik-sa (Fk. jegyűt. jeles vezércikk írója) és Salamon Fe-rencz arcképet hozza egy lapon. Ara finom chinai papíron 2 ft, olcsóbb kiállításban 1 ft 50 kr. A kép már sajtó alatt van s novemberben megjelenik. Gyűjtőknek 6 után 1, 10 után két tiszt. péld. jár. Az előf. összegek minél előbb bekül-dendők bérmentve Osterlamm K. könyvkereskedésébe Pes-ten, hogy a nyomtatandó példányok számát meglehessen ha-tározni.

— Hálanyilváníttás. Miután egy erős szélvihar, bádögfedte szép tornyunk díszes gombját földhöz sújtván összetörte, egy nézett ki csonkán maradt magas tornyunk a nagy országot mellett mint egy koronájától fosztott szép tölgy, gyászolván ünsorsát. Egyháznak élő lelkes tőkei a buzgó hívek, kik a közel múlt nehéz időkben oly sokat szenvedtek, s egyik csak is közrendű új polgárok, 16 éven keresztül önjerejökön egy díszes cserépfedte imaházat, s mellette egy csinos bádögös tornyot, mely ritkítja pártját kedves hazánk földén falubelyt, építvén, a múlt évben vi-szont az imaházba új erős székeket, jelenleg pedig egy hat változatú ritka szép előljárású organát készítették; ily vi-szonyok között legjobban akarunk mellett is tehetetlenek let-tek új áldozatot hozni az egyház oltárára, s érezve ezt, aggodva nézek szembe a toronytető jövőjével. De borura derű száll, mond a költő. E bizató remény napot hoza ránk is. Gróf Csáky György ur, egyházmegeünk szeretve tisztelt lelkes főgondnoka, véletlen egyházunkon utazva át, s látván szép tornyunk díszfiosztotta árva sorsát, tudván helyzetünk viszonyait, 86 új osztrák frtót kegyeskedett adni egyházunk-nak, oly meghagyással, hogy mielőbb egy szép gombot lát-hasson ragyogni tornyunkon. És ott ragyog is már, fenn a magashán, a toronytetőn az a szép gomb, hirdetőn onnan a gróf ur kegyeltes keresztényi szeretetét. Öröm hallani, mi-kor a kis iskolás gyermek fölneve oda a magosba, így szól játszó társához: „Né te! be szépen fénylik a Csáky gombja, áldja meg érte a jó Isten azt a grófot.“ mire mi aztán rá szoktuk mondani az áment. Midőn az őszinte ke-gyület ezen adományát egyházam jegyzőkönyvileg örökíténé, fogadjja érte a mélyen tisztelt gróf ur az öntudat legutal-mazóbb érzése mellett, egyházam legáltalában köszönetét s legmélyebb tiszteletét. N.-Kapus, nov. 1. 1860.

Benedek Sándor,
lelkész.

Nemzeti színház. — Nov. 12-kén: „Marsan hercegnő“, Heléne szerepében Tóthné működött. Előállításában sok erő van, de szavallata szerföltött egyhangu, hanghordozása egy bizonyos scála, melyet szinte le lehetne hangjegyezni, s a leg-közönyösebb tárgyakat szintén ugy szavalja mint a szenve-délyesebbeket, a mely miatt szavallata nem jellemző eléggé, mely plastikája jó és értelmes. Ujjfalusi Sámuel kapitány, Boér Marsan hg, Komáromi Oliver, Molnár Mayl Hektor szerepében működtek kellő felfogással. Follinsné Gaszton Ujjfalusi Henri szerepét jól adták.

Kedden nov. 13-kán: „Ernani.“ A czimszerepet Pauli, Don Carlost Ormai, De Sylvat Marcell, Elvirát Egedi Ma-ri adták. Az előadás eléggé összefüggő volt, Pauli kiválólag megzen énekel, Ormainak is voltak hatásteljes jelenetei, va-lamint Egedi Marinak, s különös, hogy a közönség mégis hidegen maradt.

Szerdán nov. 14-kén: „Fenn az ernyő nincsen kas.“ Dónátfinét Boérné jól adta, Ujjfalusi Gizella, Follinsné Etelka szerepében tetszést arattak. Ujjfalusi Várköiben ne-hézkes volt, látszott hogy e szerep nem esik körébe, Ko-háromi mint Rejtei jól mulattatá a közönséget. Boér Dó-nátfi szerepét helyes felfogással adta. Csütörtökön nov 15-kén: „Hunyadi László.“ Hunyadi-

né szerepében Kaiser Ernőné lépett fel, tiszta szabatos éneke, helyes játéka bájoita a közönséget, Pollinus jó Hunyadi László mindig, Máriát Egedi M., László királyt Pauli, Garát Ormai, Czilleit Marcellt adták.

POLITIKAI HIREK.

— Az olasz nép nevében Garibaldi által Italia királyává kiáltott Victor Emanuel Nápolyba bevonulta után következő manifestumot adott ki:

A nápolyi s szicíliai népekhez! „Az általános szavazat nekem adja a souverain hatalmat ezen nemes tartományok fölött. Én a nemzeti akaratnak ezen magas határozatát nem uralkodásvagyból, hanem mint olasz, kötelezettségzetből fogadom el. Kötelességeim, valamint minden olasznak kötelességei megszorodnak. Most inkább, mint valaha, szükség van őszinte egyetértésre s állhatatos önmegtagadásra. Minden pártnak odaadással kell meghajolnia Olaszország felsége előtt, melyet Isten emel föl. Nekünk itt oly kormányt kell alapítanunk, mely a népek számára a szabad kifejlődés s a közvélemény számára a szigorú jogosság biztosítékait nyújtja. Én minden becületes embernek erélyes közreműködésére számítok. Ott, hol a törvény fedezi a hatalmat s oltalmazza a szabadságot, a kormány annál többet képes tenni a közjóért, minél magasabb becset vív ki magának a nép saját erénye által. Meg kell mutatnunk Európának, hogy ha az események ellenállhatatlan hatalma az Olaszország több százévi balsorsa alatt megállapított szerződéseket szétlétte, mi az egyesített nemzetben helyre tudjuk állítani ama változhatatlan elvek uralmát, melyek nélkül minden társadalom beteg, minden tekintély kétséges és bizonytalan.”

— A „Corr. Merc.”-nak írják Nápolyból, hogy Garibaldi a király által számára följelölt táborügyi rangot s az Anunciata-rend nagy rendjelét visszautasította, s miután ő a háború újabb kitöréseig magán életbe szándékozik visszavonulni, önkényteseit egy napiparancsban fölhívni szándékozik, hogy maradjanak fegyver alatt s csatlakozzanak a nemzeti hadsereghez. Ezen ujkori Cincinnatus el is ment immár capreai magányára, hona tengerének azon kis szigetére, hol bevárni szándékozik, míg azon ügy, melynek szolgált, újra elő nem szólítandja. A „Pays” szerint Nápolyban ez eltávoztást általában oly eseménynek tekintik, mely legalább egy időre a mérsékelt párt befolyását fogja Olaszországban öregíteni. Nyomában mindenesetre legközelebb gróf Cavour kezét fogjuk működni látni, ki már is intézkedéseket tesz az olasz parlamentnek mielőbbi egybehívására; egyszersmind egy Szicília mint Nápoly kormányainak azonnali ujonszervezéséről gondoskodott. Farini veszi át mint polgári kormányzó Nápoly kormányát, míg Montezemolo a szicíliai ügyek élére áll; mindkettő külön miniszteriumokat kap, melyek azonban úgy mint Emiliában s Toscanában, csak az ideiglenes alatt fognak főnnállni, melyek elmúltá után aztán az illető turini öszminiszteriumokkal egyesíttetni fognak.

Ferencz király még folyvást nápolyi földön van. Párisban ugyan már elutazásának járt híre, de ez csak azon tudósításoknak volt tulajdó viszhangja, melyek jelenték, hogy az okvetlenül mielőbb be fog következni. Ő legközelebb elfogadja Porosz-, Orosz-, Spanyolország s Ausztria követeit, s ezek állítólag mind tanácsolák neki az elutazást, miután a további harcz már már lehetetlen. Hogy ez mennyire való, mutatják azon tudósítások, melyek szerint a római államokba átriasztott nápolyi csapatok száma, melyet eleinte 15 ezerre tettek, azóta megkétszerezedett, s melyek szerint Gaetában oly nagy szükség uralkodik, hogy meguk a diplomaták is csak nagy bajjal bírnak magukon segíteni. Ezen körülmények csak növelhetik a követek föntemlített tanácsának nyomtatékát, s a király csakugyan azonnali miniszteri tanácsot is tartott, de ekkor csak annyit hallani erről, hogy a király fölszólította a minisztereket, hogy a lehető legerélyesebb kifejezésekben egy tiltakozást szerkesztsenek az európai kabinetekhez. Ugyanazon időben érkezett egyszersmind egy spanyol corvette a gaetai öbölbe Izabella királynő egy sajátkezü iratával, s így már most valószínű, hogy a király, ha majd magát távozásra elhatározta, ezt csakugyan se angol se francia hajón nem eszközlendi.

— Velenczéből, nov. 1-ről írják az „A. Allg. Ztg.”-nak: „A velencze területi erődök kizárólag edzett régi katonák által, t. i. az ott levő tizenhat gyalogezred harmadik zászlóaljai által, vannak megszállva. A Minciónál, Pónál s Adriától Isonzoig összesen négy hadtest van tökéletesen felszerelt elhelyezve: a 3. 5. 7. és 8. számúak. A 6. számú hadtest Tirolban áll. — Lamarmora, Durando, és Cecchiari, piemontitábornokok pedig, egészben nem több (?), mint 40—55,000 emberrel rendelkeznek, ezek közül is 12,000 nemzetőr. A többi csapatok jobbra déli Olaszországban vannak. Különben a piemonti nemzetőrség azon nézetben van, hogy csak egy lövésre volna szükség a Pónál vagy Minciónál, s legott Verona, Vicenza, Padua, Veleucze és Udine városok környékeikkel együtt lázadásban vannak.” A Piccolo Corriere lap

egy cikke, melynek czime „Italia készen áll” — így végződik: Örvendj Velencze! Örvendj Róma! Italia tiszteletparancsoló állást foglal el. Minden nap, ny erősödést nyújt souverain jogának, s nem sokára eljő az idő, midőn ez ősi királynának, (Italiának) trónját (Rómát) és kulcsát (Velenczét) senki elvitatni nem merészlendi.

— Páris, nov. 9. Az „Etoile belge” erősíti, hogy Lajos Napoleon részéről Kisseleff gr. által különféle ajánlatok tétettek a czárnak, érdekeinek keleten és nyugaton előmozdítására; s a félhivatalos lapok utasítást kaptak volna, minél udvariasabb hangot követni Oroszország irányában. A „Progrés de Lyon” írja: hogy a hadügyminiszterium a bizonytalan szabadsággal elbocsátott katonáknak megparancsolta, hogy menjenek illető állomásaikra, s minden perczen készen legyenek a hadsereg rendelkezésére.

— Az „Ind. belge” írja: „Párisban azon hír kering, hogy Victor Emanuel egy beszédet mondott, melyben Magyarországról épp oly forradalmi kifejezésekkel szólt, mint maga Garibaldi; e tény azonban alaptalan. Annyi igaz, hogy azon nagy lakoma után, melyen olasz Ő Felsége Nápolyba való bemenetelének napján jelen volt, Türr tábornokhoz és más magyar tisztekhez nemzetiségőket illetőleg igen rokonszenvező szavakat intézett.

— London, nov. 9. Gladstone beszédéből, melyet f. hó 7-én Chesterben az önkénytesek egylete előtt tartott, a következő helyeket emeljük ki: „Ha Európára vetjük tekintetünket, lehetetlen el nem ismernünk, miszerint ott oly veszélyes elemek vannak működésben, melyek kívánatosá teszik, hogy a nagyhatalmasságok, melyektől Európa sorsa leginkább függ, képesek legyenek eldöntő s jótékony befolyást gyakorolni. Ezen év folytában egy oly háborút láttunk Olaszországban kifejlődni, melyről állithatunk, hogy azt a békének minden valódi barátja, ha nem is önértetel, de mégis azon meggyőződéssel szemlélte, miszerint egy vitéz országnak egy sokévi elnyomás elleni harczai mindenkinek, s különösen minden angolnak részvétét érdemlik meg. Szintugy mint a honunkbani önkénytesi mozgalomnak, úgy az olasz háborúnak is az a célja, hogy a világnak tartós békét adjon, mivel üres s család ama béke, mely pusztán katonák s nyers erő által tartatik fönn. (Tetszés). Már örömmel állithatom, hogy Angolország legtöbbet tett az olasz ügyek szerencsés fordulatára. Nem csupán ama példa által, melyet a világnak 200 év előtt adott, hanem az által is, hogy saját hatalmi állását megszilárdította oly időben, melyben — mint minden olasz tudja — Angolország erkölcsi befolyása egészben véve Olaszországnak leghűbb s legbiztosabb támasza volt. Eljövend azon idő, — uraim, — midőn még egy más népről is fogunk hallani, mely nekünk még több áldozatba s gondba került. Barátunkat, a törököt értem. Oroszországnak a legutóbbi háborubani visszanyomtatása — ezt tudjuk — még távolról sem volt a török birodalom ujászületése; s Európának ama vidékeken még kemény harczokat kellend kiállania. Hogy mikor, hol s miként, — ezt senkinek mondhatja meg előre. Azonban igen örvendetes tény, miszerint oly időben, midőn Európában a veszély elemei meg vannak érve s a legnagyobb kérdések várnak megoldásra, Angolország mind erkölcsi, mind physical tekintetben erősen áll.”

— Beirut. A Syriábani helyzetről a „Corresp. Havas”-nak írják: Majdnem 600 druz menekült a haurani helységbe s nagy mennyiségű fegyvereket s hadiszereket vitt magával. Legfőkélemből s legveszélyesebb főnökeik állanak élükön. Ily tetemes erősítés következtében most még inkább félni lehet az ezen hegyekben már előbb is összegyűlvő volt fölkelők ellenállásától. Ők rejtelyeikben előnyvel folytathatnak harczot még sokkal számosabb csapatok ellen is, mint a melyekkel Fuad pasa jelenleg rendelkezhetik. Mint tudva van, néhány év előtt Mehemed-Kipriszli pasa, a mostani n. vezir, ki mintegy 11,000 emberrel támadá meg az Antilibanont, tökéletes vereség után kénytelen volt ezen vad népfajok előtt futásnak eredni s alig hozott vissza 700 embert. Most állítják, hogy Beaufort tábornok helyesen ítél meg a syriai helyzetet, midőn azon nézetét fejezi ki, hogy az expeditió ereje s tartama nem elegendő a tartományok teljes pacificatiojára nézve. Azonban mindezek mellett az a legkellemetlenebb dolog, miszerint a maroniták a portának Damaszkusban szigorú föllépése s Franciaország segélye által fölbátoritotva, följogosítottaknak hívék magukat a visszatorzási jog gyakorlására.

— Madrid, nov. 3. A hivatalos lap szerint tegnap a congressusban igen élénk vita folyt, egy Bacameda által előterjesztett interpellatio alkalmából. Ezen követ azt állítja, hogy a kormány sokkal többet tehetne s tartóznék tenni a szent atya védelmére, mint a mennyit tett. A miniszterelnök azt válaszolta, hogy a kormány mélyen fájlalja a szent atya sajnálatos helyzetét; az a legutóbbi események ellen saját követének visszahívása

által tiltakozott; azonban magát a követiséget nem hivhatja vissza; mivel se diplomatai szakadást, se abból nem talán támadható háborút nem akar. Spanyolország hallgatott, mivel Európa jelen helyzetében nem tudhatni, ha vajjon a mai barátok nem lesznek-e holnap ellenségek. Ha a congressus létre fog jöni, (s ennek előbb-utóbb meg kell történnie), Spanyolország mindazt megteendő a pápáért, a mit csak egy kath. hatalmasságtól lehet várni. A mi a toborzásokat illeti, a kormánynak semmi ellenvetése sincs az ellen, ha Bacameda ur s barátjai vállalkoznak a puskát s a pápának segélyére mennek. — Bacameda ur azt állítja, hogy ezt neki egészségi helyzete nem engedi meg, mire a kamra más tárgyra tért át.

— Azon falragaszok közül, melyek Varsóban, a fejedelmi találkozás idején, a lengyel agitátorok által éj idején kifüggesztettek, hogy a lakosok az ünnepélyekbeni részvételtől visszariadjanak, — egyik a Lazienki palota kivilágítására vonatkozott s tartalma a következő volt: „Vegyétek mindnyájan figyelembe, hogy azon méltatlankokra s alávalókra, kik a szomorúság és nyomor ezen idején, helyeselni mernék azon örömtüzet, melytől a Lazienki ragyog, — azokra egykor nagyon meleg fürdő vár. Megmutatja a jövő!”

Ujabbak. — Egy gaetai f. hó 11-diki tudósítás szerint a nápolyi király még mindig nem mondott volna le a harczról, s az ismét visszaérkezett erélyes Bosco volna, ki az állítólag még meglevő 11 ezer emberrel Gaeta sánczait védelmezni akarná. Ezen hír azonban semmi valószínűséggel sem bír. Valószínűbbnek tartjuk azon folyó hó 12-i nápolyi tudósítást, hogy Gaetának átadása nemsokára várható.

— A pápa híresztelt elutazását most a „Morning Post” is alaptalannak nyilvánítja, bárha a római kabinet viszonyai a francia kormányval éppen nem javultak s azokat Billault belügyminiszternek a megyefőnökökhez intézett körlevele még kevésbé fogja megjavítani. A belügyminiszter emlékeztet ebben, miszerint a császár kormánya semmi akadályt sem vetett azon törekvéseknek, a pápai kormány pénzügyi miveleteit elősegíteni; megengedé Franciaország a pápa által szándékba vett kölcsön megkötését is, sőt megengedé továbbá az adományok gyűjtését is a pápai kormány számára; de azt nem engedheti meg, hogy az egész császárságban s állandó intézményekül comiték vagy egyletek álljanak fönn, melyek a római udvar javára az adószedés egy nemét szervezzék. A francia kormány azokban a titkos társulatok egy nemét látja, s azért megparancsolja azoknak fölszólítását. A francia kormánynak e szigora s féltékenysége a francia clericalis párt működése irányában legjobb tükre azon viszonyoknak, melyben az a pápa kabinetével folyvást áll.

— Turin, novemb. 12. Ma az „Opinione” így ír: „Mindaddig, míg azon erők, miket Piemont saját jogainak megőrzése végett föllálithat, a többi hatalmasságok által nem vétetnek kellő tekintetbe, annak fegyverben kell maradnia; haszinte Európa teljes békében lenne is. Európának, ha a nyugalmat óhajta, a tapasztalás által elvetett régi jogokat s a hódítások által szerzett jogoknak minden nyomát ki kell törölnie s e helyett a nemzetiségek jogait kell fölvennie s oltalmaznia.”

— Milano, nov. 13. Ma a „Perseveranza” Turinből 12-ről jelenti: Garibaldi bucsukáltványában jelenti, hogy őt a harcz órája készen találandja, az olasz szabadságért harczolni. — Párisból kelt levelek azt erősítik, hogy Napoleon a készen nyilatkozott, Oroszország kívánatára az 1856-iki szerződéseket átvizsgálja. Egy Nápolyból folyó hó 10-én kelt rendelet által, Farini a parlament összehívatásig Nápoly főhelytartó jává neveztetett ki; a kül-, had-, s tengerészeti ügyek a központi kormány számára tartatnak fönn.

— Páris, nov. 13. A külügyminiszterium aligazgató Declerc néhány hétre Berlinbe menend oly czélból, hogy az alkudozásokat előkészítse, a vámegylet s Franciaország közti kereskedelmi szerződés tárgyában.

— Ragusa, nov. 13. A francia consul Hecquard Cetinijében volt; Danilo özvegye az ő s a fejedelem kíséretében, a holnap gőzzel Corfun át Párisba megy; leányának itt kell maradnia.

— Határozottan jelentik, hogy a francia s orosz császárok közl legujabban folyt levelezés következtében Páris és Pétervára közt ismét szívélyes viszonyok jöttek létre, noha Napoleon császár nemrég a czárhoz írt levelében nyíltan kimondá, hogy Piemont nemcsak megtámadtása esetében tarthatna számot francia segélyre, hanem hogy Franciaország minden más esetben is készen áll jótállani Szardínia épsége mellett a zürichi szerződés értelmében, tehát Lombardiát is odaértve. Azért ha a varsói conferentiának az volt czélja hogy Franciaországot elszigetelje, a fennebbiek szerint e czélt merőben meghiusultnak mondhatni.

— Ragusa, nov. 13. Trébinye és Ragusa közt zsványbanda tünt fel.

— Turin, nov. 13. Az ostromi munka Gaeta körül halad; ha a vár önkény nem adja meg magát, néhány nap alatt lőni kezdik.

— Nápoly, nov. 14. A piemonti hétfőn összeütköztek a váron kívül lévő nápolyiakkal. Az utóbbiak capitulálni akarnak. A gaetai helyőrség 3000 ember.

— Turin, nov. 12. Garibaldi egy búcsúiratot intézett bajtársaihoz, melyben azon reményét fejezi ki, hogy nemsokára ismét kardot ránt, a még „rab-szolgaságban lévő testvérek” megszabadítása végett. Azt is mondja, hogy az összeütközés 1861-dik márciusban lesz, s ekkor az országnak egy millió harcosának kell lenni.

— A nov. 14-dikén Bécsben tartott magyar értekezlet után, b. Vay Majláthtal ő felségéhez ment, s az utóbbi lemondott a tárnokságról.

T. és felelős szerkesztő DÓZSA DÁNIEL.

Gabonaár Kolozsvártt, nov. 15-én, 1860.

Bécsi mérője: Tisztahúza 4 frt 66 kr. Elegybúza 2 frt 85 kr. Rozs 2 frt 30 kr. Árpa 1 frt 26 kr. Zab 1 frt. Törökbuza 1 frt. 80 kr. Pityóka 1 frt 26 kr. — Marhahús fontja 14 kr. o. é.

BÉCSI BÖRZE november 14-kén.

Állam-adósság.	pénzben	áruban		pénzben	áruban
5%-os nemzeti kölcsön	100 frt.	77.40	77.50	Ausztr. államvaspálya	272.50 273.—
5%-os metalliques	100 frt.	66.30	66.40	Nyugati vasut	180.50 181.—
Földterhermentesítések.					
5%-os magyarországi	100 frt.	69.25	69.75	Pardubitz vasut	113.— 113.50
5%-os bánsági, horvát és szláv	100 frt.	68.—	68.50	Tisza vasut	147.— 147.—
5%-os erdélyi	100 frt.	67.—	67.50	Déli vaspálya 60% (ex div.)	157.— 158.—
Sorsjegyek.					
Trieszti db.	100 ft pp.	109.—	110.—	Károly Lajos vaspálya (ex div.)	150.— 150.50
Dunagőzhajóz. társ. darabja	100 ft pp.	93.—	94.—	Graz-Köflachi	100.— 105.—
Budai városközség db	40 ft a. é.	35.75	36.25	N.-Szombati 1-ső kibocsátás	20.— 22.—
Eszterházy	40 ft pp.	86.50	87.—	N.-Szombati 2-ik kibocsátás	60.— 65.—
Salm	40 ft pp.	36.75	37.75	Váltók (devisek)	
Pálffy	40 ft pp.	35.75	36.25	Három hónapra.	
Clary	40 ft pp.	36.25	36.75	Amsterdam 100 holl. ft (86 ft 52 kr a. é.) 3%	— 114.70 114.85
St. Genois	40 ft pp.	36.25	36.75	Augsburg 100 d. német ft (85 ft 90 1/2 kr) 3 1/2 „	— 114.85 114.95
Windischgrätz	20 ft pp.	23.25	23.75	Berlin 100 tallér (150 ft ausztr. érték.) 4 „	— 101.— 101.15
Waldstein	20 ft pp.	25.50	26.—	M. Frankfurt 100 d. német ft (85 ft 90 1/2 kr) 3 „	— 133.80 134.—
Koglevich	40 ft pp.	13.50	14.—	Hamburg 100 márk-bankó ft (75 ft 85 kr) 2 1/2 „	— 53.30 53.40
Részvények.					
Nemzeti bank ex div.)	758.—	760.—	760.—	Pénznemek.	
Hitelintézet 200 frt	173.40	172.20	172.20	Korona	18.50 —
Alsó-ausztriai esc. bank 500 frt	548.—	550.—	550.—	Császári arany	6.38 —
Duna-gőzhajózási társulat 500 ft pp.	401.—	403.—	403.—	Reczés arany	6.38 —
Trieszti Lloyd 2-ik kibocsátása 500 ft pp.	150.—	170.—	170.—	Napoleons'or	10.72 —
Budapesti lánchíd 500 ft pp.	380.—	390.—	390.—	Orosz imperiale	11.08 —
Éjszaki vasut	191.70	191.80	191.80	Ezüst	134.25 —
				A nemzeti kölcsön papir szelvényei	34.25 —

H I R D E T É S E K.

(1155)
Sz. 22210. 1860.
1842.

HIVATALOS.

(2-3)

1860 november 26-án egy írásbeli ajánlati tárgyalás fog tartatni a cs. kir. helytartóságnál Nagy-Szebenben, a Szamos-újvári cs. kir. fogházbeli bűnhönczök számára megkívántatott étkek és kenyér szállítása, továbbá a nevezett fogház őrlégénysége számára szükséges kenyér szállítása iránt 1861 január 1-től december végeig terjedő időre.

Az ez iránti ajánlatoknak jól bepecsételve és kívülről e felirattal: „ajánlat a szamos-újvári fogházbeli foglyok étetése” kell ellátva lenniök, és a cs. k. helytartósághoz Nagy-Szebenbe intézendők.

Azok akár postán küldetnek közvetlenül a cs. k. helytartóságnak akár személyesen nyújthatnak be a helytartósági segédhivatalok igazgatóságánál. Mindkettőnek 1860 november 26-ka déli 12 óráig kell megtörténnie, minthogy az azon időpontig beérkezett ajánlatok bizottmányilag fel fognak nyitlatni és a később érkező ajánlatok többé nem fognak tekintetbe vétetni.

Az ajánlat vagy is ígért számokkal és betűkkel tisztán kifejezendő és az az étkéért s a kenyérért különleg teendő ki, minthogy közülményekhez képest mind a kettő külön is adathatik ki. Egy netáni külömbsegnél a számokkal és betűkkel kifejezett ajánlatok között, a betűkkel kifejezett összegek fognak érvényeseknek tekintetni.

Bánatpénzül az étkéért 1000 ft. o. é. és a kenyérért ugyanannyi melléklendő akár készpénzben, akár állampapirokban a folyam szerint, akár pedig biztosított jelzálogban, avagy pedig egy ilyes bánatpénznek valamely cs. kir. adóhivatalnál történt letételéről szóló csupa nyugtávány is mellékelhetetik.

Az ajánlók tartoznak kereszt- és vezetéknéveiket valamint lakhelyöket tisztán megírni, és azok, kik tán korábbi tárgyalásokból vagy külömbben itten nem ismeretesek, egy hivatalos bizonyítvány által vagyoni állapotukot osztrak állampolgárságukat és erkölcsiségüket kimutatni, nem külömbben az ajánlatban mindenek előtt azt tisztán megjelyezni, hogy ők a szállítási feltételeket, melyek itten a helytartósági segédhivatalok igazgatóságánál és Szamos-újvárt az ottani cs. k. fogház igazgatóságánál naponta megtekinthetők, — kellőleg ismerik és magukat azoknak feltételül alája vetik.

Nagy Szeben, november 11-kén 1860.

Az erdélyi cs. kir. helytartóságtól.

(1147)
Sz. 10888.

Csödherdetmény.

(3-3)

A kolozsvári cs. kir. kerületi törvényszéktől, jelen csödherdetményél fogva, minden bel- és külföldön létező hitelezők, kiknek néhai Roska Dávid csödtömegéhez valamely igények lenne, ezenel felszólítanak, hogy illető adósság leveleiknek hiteles mását idei december 15-éig az alól irt törvényszékhez annál bizonyosabban benyujtsák s illető követeléseiket bejelentik, mivel ellenkező esetben minden lehető tulajdoni, előny, vagy zálogi joguk számba nem vételével a csödtömegi tárgyalásból kirekesztetnek, s a csödtömeghezzi igényeikre nézve nem létezőnek fognak tekinteni, s az idei december 31-én délelőtt 10 órakor e törvényszéknél tartandó kiegyenlítési tárgyalásnál, melyen megjelenni ezennel a nevezett csödtömeg minden hitelezői oly hozzátétellel hivatnak meg, hogy a meg nem jelenők kimaradásuk káros következményeit magoknak fogják tulajdoníthatni.

A cs. kir. kerületi törvényszék tanácsából

Kolozsvártt 1860 Mindszentthó 31-én.

NEM HIVATALOS.

(1155)

Női ruhaszabás.

(1-3)

Alólirt tisztelettel ajánlom a nagy érdemű t. cz. hölgyközönségnek, különösen pedig tisztelt tanítványaimnak a női ruhaszabásról irt **Könyvecském** negyedik átholgozott kiadását, melyben a divatozó magyar viseletek rajzolására és kiszabására a legfőbb gondot fordítottam.

Egyszersmind itteni három évi nőruhaszabást illető oktatásom szép eredményről a legjobb bizonyítványokkal bírván, tisztelettel kívánom tudatni, hogy oktatás végett, felszólítás következtében, más városba vagy vidékre menni is azonnal kész vagyok. — Kolozsvártt (bel-magyarutca, 418. sz., Bariczfele-ház).

Krampl Antal,

a női mű-ruhaszabás oklev. mestere és tanítója.

(1156)

Haszonbér.

(1-3)

Gróf Kornis Elekné ő nagyságának tih ői és alparéti, két külön álló szép kiterjedésű birtokai, 1861 sz. György naptól kezdődőleg, több évekre haszonbérbe kiadók. Értekezhetni Kolozsvártt ügyvéd Fajér Mártonnál.

(1143)

Eladó sertések.

(3-6)

A radnothi uradalom haszonbérloinél 200 darab hizott sertés van eladó. A venni szándékozó ott helyt tehet vásárt.

SZENKOVITS MÁRTON divatáru- és porcellán-raktárába

bel- és külföldi nevezetes gyáraiból a legújabb női és úri czikkek érkeztek, egyáltalában meglepő szépségű és mindenféle alkalomra szükségelt tárgyak dús választékkal. Különösen felemlitendők: a felszerelt úti tarisnyák, női táskák varró eszközzel ellátva, dolgozó szekrények és író sekretárok, angol kézi bőröndök, a legújabb divatu női ékszerek, és igen remek mivű ékszeres ládikók, finom metszett üvegnek, izletes porcellán kávés-, theás- és asztali terítékek, nagy mennyiségű gyermekjátékok, és még ezerféle

névnapl. karácsoni és újévi ajándékok,

mind valódi finomak és igen jutányos árúak,

Kolozsvártt, nagypiacz, b. József-ház.

(1143) 1860.

Cs. kir. szabad. általán kedvelt

ANATHERIN-SZÁJVIZ.

Ára 1 frt 40 kr o. é.

Ezen tíz év óta használatban lévő szájjvíz a fog- és szájrészekre nézve mint egyike a legjobb óvszereknek bizonyult be, magas és főfőuraságok által toiletté-eszközzel használtatik, névszerint pedig a legkitűnőbb orvosi egyéniségek által számos bizonyítványokkal helyeseltetvén, minden további dicséretés fölösleges. Található Bécs minden gyógyszeráriában ugyanazon árért.

FOG-ÓLOM,

melylyel az ember sajátkezűleg dughatja be odvas fogát.

Ára 2 ft 10 kr.

Cs. kir. legm. kiv.

ANATHERIN-FOGPÁSZTA.

Ára 1 ft 22 kr.

NÖVÉNY-FOGPOR

Ára 36 kr a. é.

Bizományosok:

Kolozsvártt: Wolff J. és Kady J. gyógyszeráriában. Tordán: Wolff G. gyógyszerész. Szebenben: Zóhrer és Müller, Steiner gyógyszerész. Brassóban: Fabick János fia és G. János fia. Károly-Fehérvártt: Rusz, Wagner könyvtáros. Segesvártt: Misselbacher J. M. Beszterczén: Dietrich és Fleischer. Dézsen: Kremer S. Déván: Büchler A. Nagy-Váradon: Janky J. Huzsela. Fogarason: Nehrer. M.-Vásárhelyen: Büchler D. és Fogarasi. Balásfalván: Kovrig T. Szászvároson: Specht, Leonhardt J., és Wolch gyógyszer. Szász Régenben: Traugott és Wachner. Zilahon: Ifj. Ábrahám Gábor. Debreczenben: Bezler gyógyszer., Saltzman, és Czanak J. urak.

(1151)

Alólirt tisztelettel értesitem a t. cz. közönséget, hogy lakásomat ide Kolozsvárra tettem át, s azon kedvező helyzetben vagyok, hogy minden műkörömhez tartozó becses megrendeléseknek — pontosság és jutányos ár által a t. közönség teljes megelégedését kiérdemelve — megfelelhetek.

Felvállalok mindennemű **könyvkötési, szépmű- és himzési** munkákat, s egyszersmind bizonyossá teszem a tisztelt közönséget a felől, hogy minden nálam készült munka csinosan, tartósan s a legújabb modor szerint fog készülni, különösen azok, melyekhez gyöngy- vagy hárász-himzés fordítottatik.

Czerny Antal,

könyvkötő és díszműves Kolozsvártt, királyutca 36. sz.